

BILAN

RAPPORT 2009/003

**Millingen aan de Rijn (Gld), Heerbaan 168a
en 170 en Heerbaan 160 / Prins
Bernhardstraat 2 en 6**

Ecologische quickscan in het kader van de Flora- en faunawet

in opdracht van Stichting Volkshuisvestiging Millingen aan de Rijn

Rapport-ID

Titel	Millingen aan de Rijn (Gld), Heerbaan 168a en 170 en Heerbaan 160 / Prins Bernhardstraat 2 en 6. Ecologische quickscan in het kader van de Flora- en faunawet.
ISSN	1572-3194-2009/003
Rapportnummer	2009/003
Aantal pagina's	30
Opdrachtgever	Stichting Volkshuisvestiging Millingen aan de Rijn
Contactpersoon opdrachtgever	Dhr. E. Karnebeek
Onderzoekskader	herontwikkeling van de locatie
Projectleider BILAN	Dhr. M. van der Hout
Auteur(s)	Dhr. M. van der Hout
Kaarten en afbeeldingen	Dhr. M. van der Hout
Datum definitief	09-01-2009
Digitale versie	ja
Verzending definitief aan	opdrachtgever
Akkoord BILAN	Dhr. C. Witteveen Directeur

BILAN

B: Fontys Hogescholen, Mollergebouw
Prof. Goossenslaan 1-01, ruimte A 1.16, Tilburg
P: Postbus 90903, 5000 GD TILBURG
T: 0877 876322
F: 013 5360051
E: bilan@fontys.nl
W: www.bilan.nl

© BILAN 2009

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, elektronisch databestand of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave dient men zich tot de uitgever te wenden.

Inhoudsopgave

Samenvatting.....	7
1 Inleiding.....	9
1.1 Administratieve gegevens project.....	9
1.2 Beschrijving van het plangebied.....	10
1.3 Wet- en regelgeving.....	10
2 Methode	13
3 Resultaten.....	14
3.1 Bureauonderzoek	14
3.2 Veldinspectie.....	15
4 Conclusie met betrekking tot de Flora- en faunawet.....	18
4.1 Beschermde soorten.....	18
4.2 Ontheffingen en maatregelen.....	18
5 Literatuur.....	21
Bijlage 1: Rapportage Natuurloket	23
Bijlage 2: Toelichting tabellen soorten Flora- en faunawet	25

Figuren

Fig. 1: Ligging van het plangebied.....	10
Fig. 2: Ligging van het plangebied geprojecteerd op de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur	14
Fig. 3 Lantaarns voor het gebouw van de Rabobank.....	17

Samenvatting

In opdracht van Stichting Volkshuisvestiging Millingen aan de Rijn (d.d. 21 november 2008) voerde BILAN in december een Ecologische quickscan in het kader van de Flora- en faunawet uit voor het plangebied Millingen aan de Rijn (Gld), Heerbaan 168a en 170 en Heerbaan 160 / Prins Bernhardstraat 2 en 6. Het onderzoek werd verricht in het kader van herontwikkeling van de locatie.

In het plangebied werden egel, huisspitsmuis, bruine rat en huismuis, alle met een tabel-1-status van de Flora- en faunawet, waargenomen of worden er verwacht. Voor algemeen beschermde soorten met een tabel-1-status van de Flora- en faunawet geldt op voorhand een vrijstelling bij ruimtelijke ingrepen. Wel geldt te allen tijde de zorgplicht.

Daarnaast werden stadsduif, houtduif, Turkse tortel, winterkoning, roodborst, merel, pimpelmees, koolmees, ekster, kauw, zwarte kraai, spreeuw, huismus en groenling waargenomen of worden er verwacht. Ten aanzien van broedvogels is het aan te bevelen werkzaamheden buiten het broedseizoen, dat loopt van 15 maart tot 15 juli, te laten plaatsvinden. Het broedseizoen valt samen met de kwetsbare periode van kleine grondgebonden zoogdieren.

De woningen aan de Prins Bernhardstraat boden toegang voor gebouwbewonende vleermuizen zoals de gewone dwergvleermuis. Alle soorten vleermuizen die op basis van de bevindingen van deze quickscan in het plangebied worden verwacht, hebben een tabel-3-status van de Flora- en faunawet en zijn daarom streng beschermd. Dat betekent onder andere dat het verboden is om vaste rust- en verblijfplaatsen van deze dieren te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren (art. 11). Het vernietigen of verstoren van vliegroutes en / of foerageergebieden die voor een verblijfplaats van essentieel belang zijn, is onder het zelfde artikel verboden.

Aan de hand van veldonderzoek met een vleermuizendetector naar de activiteit van vleermuizen zal moeten worden onderzocht welke soorten feitelijk aanwezig zijn en welke functie het plangebied voor deze soorten heeft. Alleen dan kan het uiteindelijke effect van de planvorming op eventuele populaties voorspeld worden en kunnen bij een verwacht negatief effect concrete mitigerende en compenserende maatregelen worden voorgesteld.

Die maatregelen vormen de basis van het plan van aanpak waarmee een ontheffing van de Flora- en faunawet verkregen kan worden. In dit stadium is het nog niet mogelijk om deze maatregelen te omschrijven.

1 Inleiding

In opdracht van Stichting Volkshuisvestiging Millingen aan de Rijn (d.d. 21 november 2008) voerde BILAN in december een Ecologische quickscan in het kader van de Flora- en faunawet uit voor het plangebied Millingen aan de Rijn (Gld), Heerbaan 168a en 170 en Heerbaan 160 / Prins Bernhardstraat 2 en 6.

Het plangebied bestaat uit twee deelgebieden:

- Heerbaan 168a en 170
- Heerbaan 160 / Prins Bernhardstraat 2 en 6

Het onderzoek werd verricht in het kader van herontwikkeling van de locatie. Doel van het onderzoek was te bepalen of beschermde soorten in het plangebied aanwezig zijn, dan wel verwacht kunnen worden. Er werd gekeken naar mogelijk aanwezige natuurwaarden van het plangebied zelf en van de directe omgeving.

Daarnaast werd een inschatting gemaakt van de gevolgen voor de aanwezige flora en fauna na realisatie van de ingrepen.

1.1 Administratieve gegevens project

Plangebied	Millingen aan de Rijn (Gld), Heerbaan 168a en 170 en Heerbaan 160 / Prins Bernhardstraat 2 en 6
Oppervlakte	5000 m ²
Opdrachtgever	Stichting Volkshuisvestiging Millingen aan de Rijn
Uitvoerder	BILAN
BILAN projectcode	B3227

1.2 Beschrijving van het plangebied

Beide deelgebieden liggen in het centrum van Millingen aan de Rijn (zie Fig. 1), aan de Heerbaan.

Het deelgebied Heerbaan 168a en 170 wordt in het noorden begrensd door huizen langs de Heerbaan en de Prins Bernhardstraat, in het oosten door de Prins Bernhardstraat, in het zuiden en westen door de Heerbaan. In het deelgebied bevinden zich woningen en openbaar groen.

Het deelgebied Heerbaan 160 / Prins Bernhardstraat 2 en 6 wordt in het noorden begrensd door de achtertuinen van de huizen langs de Prinses Beatrixstraat, in het oosten door de achtertuinen van de huizen langs de Koningin Julianastraat, in het zuiden en westen door de Heerbaan. In het deelgebied bevinden zich woningen, een winkelcentrum en openbaar groen.

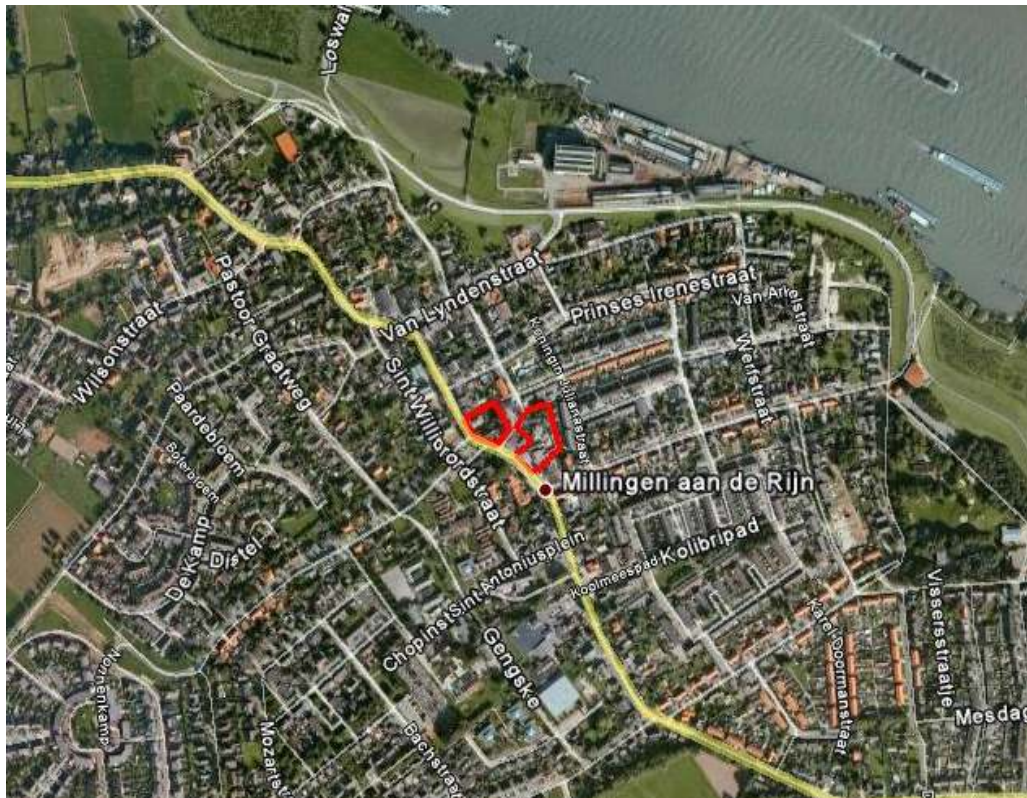

Fig. 1: Ligging van het plangebied.
Bron: Google Earth.

1.2.1 Beschrijving geplande werkzaamheden

Er zijn plannen om een nieuw pand voor de Rabobank te realiseren met appartementen op de bovenverdiepingen. De momenteel nog aanwezige bebouwing zal gesloopt worden.

1.3 Wet- en regelgeving

In de Flora- en faunawet worden in het wild levende, veelal kwetsbare plant- en diersoorten beschermd. De bescherming is gericht op het voortbestaan van soorten en geregeld in de Flora- en faunawet, de Habitatrichtlijn en/of de Vogelrichtlijn. Deze wet- en regelgeving stelt eisen aan de uitvoering van projecten die nadelige effecten hebben op specifieke natuurwaarden en/of soorten.

De Flora- en faunawet is aangevuld met een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB)¹ inzake artikel 75 van de Flora- en faunawet. De AMvB betreft onder meer (hoofdstuk 3) de vrijstelling van verbodsbepalingen. De beschermde soorten zijn opgenomen in tabellen waarop verschillende beschermingsregimes van toepassing zijn, de zogeheten tabel-1- en/of -2-status en/of -3-status.

De wet kent ten aanzien van inheemse soorten een zorgplicht en verbodsbepalingen.

1.3.1 Zorgplicht

De Flora- en faunawet gaat uit van het 'nee, tenzij' - beginsel. Beschermen staat voorop, ingrijpen is een uitzondering. De wet vereist dat zorgvuldig met dieren wordt omgegaan. Deze 'zorgplicht' houdt in dat iedereen:

- voldoende zorg in acht neemt voor alle in het wild voorkomende dieren en hun leefomgeving;
- die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voor zover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

1.3.2 Verbodsbepalingen

Voor inheemse diersoorten zijn er, naast de zorgplicht (art. 2), ook verschillende verbodsbepalingen van toepassing:

- het is verboden dieren behorende tot een beschermde inheemse soort te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen (art. 9);
- het is verboden dieren behorende tot een beschermde inheemse soort opzettelijk te verontrusten (art. 10);
- het is verboden nesten, holen of andere voortplanting- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren behorende tot een beschermde inheemse soort te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren (art. 11);
- het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen (art. 12).

1.3.3 Ontheffing

Voor soorten van de Flora- en faunawet die in tabel-3 worden genoemd kan, onder andere bij activiteiten gericht op ruimtelijke ontwikkeling of herinrichting waarbij nadelige gevolgen niet kunnen worden uitgesloten, een ontheffingsaanvraag worden ingediend om die activiteiten toch uit te voeren. Hiervoor is een uitgebreide toets noodzakelijk.

De zorgplicht en de plicht tot voorkomen, beperken of ongedaan maken (vermijden, mitigeren en compenseren) blijft gelden, maar ontheffing van de verbodsbepalingen kan worden verleend wanneer:

- er geen alternatief bestaat voor de ingreep, dat wil zeggen, geen andere bevredigende oplossing voorhanden is;

¹ Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten d.d. 12 december 2001, laatst gewijzigd 23-10-2007. Bron: www.overheid.nl

- er sprake is van een in of bij wet genoemd belang, en
- geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding van de soort.

Ontheffingen kunnen alleen worden aangevraagd bij het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) indien de soort daadwerkelijk is aangetoond.

Uitvoering van werkzaamheden in het kader van (periodiek) bestendig beheer en onderhoud in de landbouw en bosbouw, bestendig gebruik, of uitvoering in het kader van ruimtelijke inrichting en ontwikkelingen vallen onder de in de wet genoemde belangen.

1.3.4 Gunstige staat van instandhouding van de soort

Met betrekking tot gunstige staat van instandhouding van de soort gaat het om 'populaties van de soort' in hun natuurlijke habitat. Het gaat daarom niet om de populatie van de soort op Nederlandse (of Europese) schaal, maar in kwalitatieve zin om de lokale populatie op de locatie of verblijfplaats waar de soort is aangetroffen.

Effecten worden op kwalitatief niveau beoordeeld, dat wil zeggen dat gekeken wordt of de locatie, de verblijfplaats of het gebied de functie voor de populatie houdt. Mitigerende en compenserende maatregelen worden op ditzelfde kwalitatieve niveau genomen.

Pas in tweede instantie wordt gekeken naar de gunstige staat van instandhouding van lokale, regionale en landelijke populaties.

1.3.5 Gedragscodes

Wanneer het gaat om bestendig beheer en onderhoud in de land- of bosbouw kan op basis van een door de Minister goedgekeurde gedragscode vrijstelling worden verkregen voor verbodsbepalingen ten aanzien van onder de Flora- en faunawet algemeen en strikt beschermde soorten (tabel 2 en 3). De zorgplicht blijft daarbij echter gewoon gelden.

Meer informatie over de uitwerking van de Flora- en faunawet is te vinden in de brochure "*Buiten aan het werk – houd tijdig rekening met beschermde dieren en planten!*" op de website van het Ministerie van LNV.

2 Methode

Naast een korte veldinspectie werden voor deze ecologische quickscan diverse bronnen geraadpleegd zoals Natuurloket, de digitale groene atlas van de provincie en verspreidingsatlassen van diverse soortengroepen.

Het plangebied werd bezocht op 9 december 2008. Tijdens deze inspectie werd gekeken naar de aanwezige ruimtelijke structuren en beschikbare biotopen voor flora en fauna. Op basis van *expert judgement* werd een inschatting gemaakt over mogelijke aanwezigheid van de door de Flora- en faunawet beschermde soorten.

Het plangebied werd beoordeeld op het verwachte voorkomen van de volgende soortgroepen:

- vaatplanten
- zoogdieren
- broedvogels
- amfibieën
- vissen
- reptielen
- libellen en dagvlinders
- overige ongewervelden

3 Resultaten

3.1 Bureauonderzoek

Ruimtelijk beleid

In het bestemmingsplan van de gemeente Millingen aan de Rijn zijn beide deelgebieden aangegeven als centrumdoeleinden² met mogelijkheden tot woonfuncties in de kom van Millingen.

Het plangebied bevindt zich op circa 400 meter van een planologisch beschermd natuurgebied zoals vastgelegd in de Ecologische Hoofdstructuur en/of Natura-2000.

Van de ingrepen in het plangebied worden geen externe negatieve invloeden verwacht op de omliggende natuurgebieden.

Op het plangebied rust geen planologische bescherming.

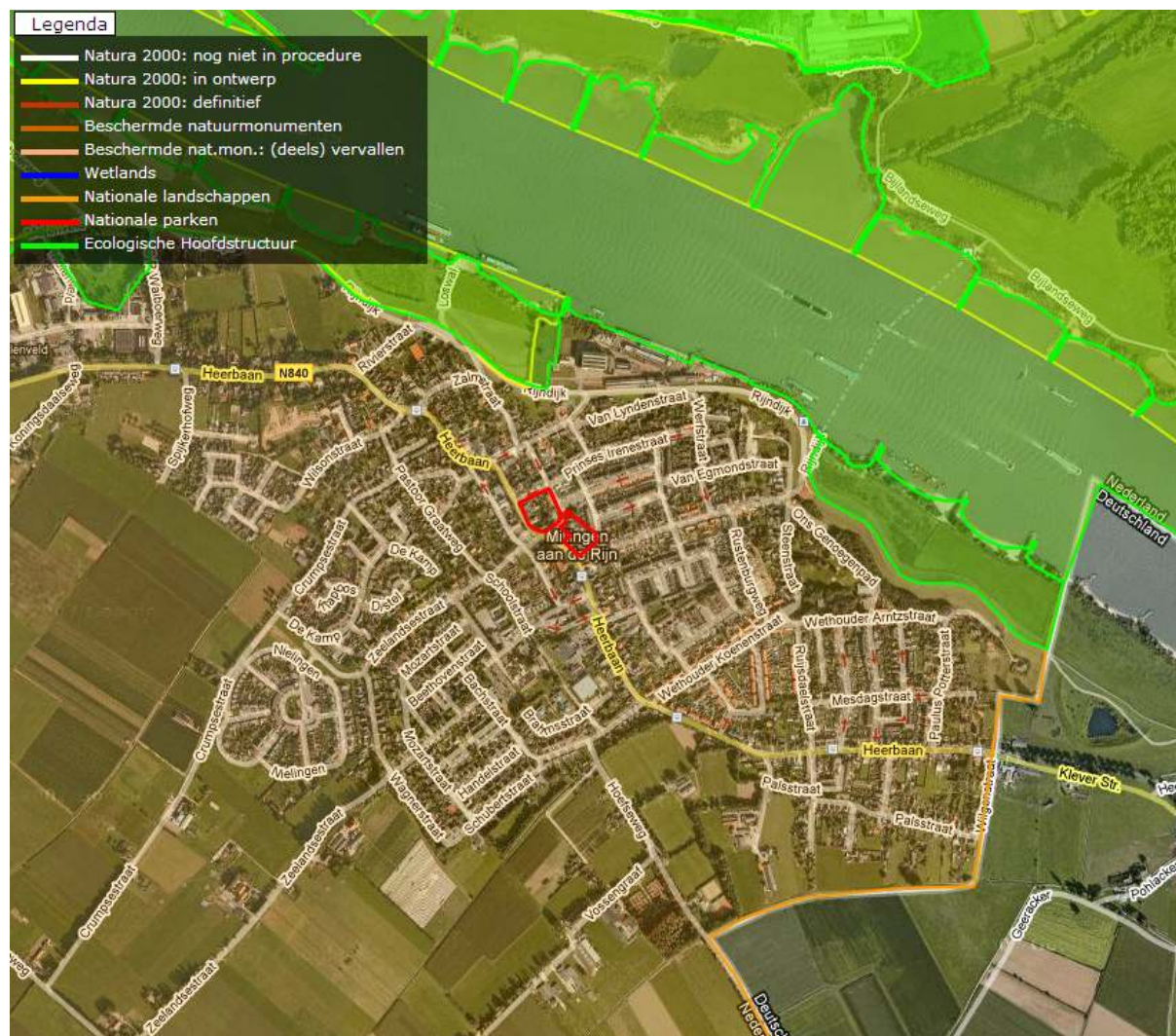

Fig. 2: Ligging van het plangebied geprojecteerd op de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur.
Bron: <http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapsozoek.aspx>

² Binnen de bestemming 'Centrumdoeleinden' zijn diverse functies toegestaan. De bestemming is bedoeld voor de volgende doeleinden, die onderling uitwisselbaar zijn: publiekgerichte dienstverlening, administratieve dienstverlening, maatschappelijke voorzieningen en wonen op de verdieping. Daarnaast is een aantal specifieke doeleinden toegestaan op locaties die op de plankaart zijn aangewezen, te weten wonen op de begane grond, detailhandel en horeca. Een functieverandering naar deze functies is alleen mogelijk via vrijstelling (BRO. 2004.).

Natuurloket

Voor het plangebied werd kilometerhok 200-430 geraadpleegd (zie Bijlage 1: Rapportage Natuurloket). Het kilometerhok is in het verleden goed onderzocht op vaatplanten. Voor de soortgroepen zoogdieren en libellen is het kilometerhok matig onderzocht. Voor de overige soortgroepen is het kilometerhok slecht tot niet onderzocht. Binnen de soortgroepen vaatplanten en broedvogels zijn soorten aangetroffen die beschermd worden door de Flora- en faunawet als ook soorten van Rode Lijst. Binnen de soortgroep paddenstoelen is een soort van de Rode Lijst waargenomen. Van de soortgroep zoogdieren zijn twee algemeen beschermde soorten en is een juridisch zwaarder beschermde soort waargenomen als ook een soort van de Habitatrichtlijn. Van de soortgroep broedvogels zijn zevenendertig juridisch zwaarder beschermde soorten waargenomen en twaalf van soorten van de Rode Lijst. Binnen de soortgroep amfibieën is een algemeen beschermde soort aangetroffen. Van de soortgroep libellen is een soort van de Rode Lijst waargenomen.

Het plangebied ligt in het centrum van het stedelijk gebied, daarnaast dekt het plangebied slechts een klein deel van het onderzochte kilometerhok en bestaat dit voor een groot deel uit buitengebied. De juridisch zwaarder beschermde soorten als ook de soorten van de habitatrichtlijn zijn vaak kritische soorten. Het is daarom niet aannemelijk dat de beschermde soorten voorkomen in de deelgebieden.

Uit de verspreidingsatlassen en waarneming.nl blijkt dat de gewone dwergvleermuis in het kilometerhok is waargenomen. Deze gebouwbewonende vleermuis (met tabel-3 en Habitatrichtlijn-status) wordt op basis van *expert-judgement* in het plangebied verwacht. Buiten de gewone dwergvleermuis worden in het plangebied, om eerder genoemde redenen, geen beschermde soorten verwacht.

Plaatsing op de Rode Lijst geeft geen extra wettelijke bescherming. De Rode Lijsten hebben een belangrijke signaalfunctie. Van de verschillende overheden en terreinbeherende organisaties wordt verwacht dat zij bij beleid en beheer rekening houden met de Rode Lijsten.

3.2 Veldinspectie

Heerbaan 168a en 170

Op het moment van het veldwerk lag dit deelgebied braak. Op de luchtfoto's waren twee woningen met tuinen te zien. Deze waren op het moment van het veldwerk al enige tijd afgebroken, het deelgebied werd gedomineerd door ruigtekruiden van de voedselrijke bodem. In de noordoosthoek lag een berg van takken, maaisel en zand. Het gehele deelgebied was omgeven door hekwerk.

Het deelgebied is te typeren als een matig voedselrijk tot voedselrijk, extensief beheerd gebied.

Het vormt een potentieel geschikte habitat voor kleine grondgebonden zoogdieren.

Door het ontbreken van bomen en/of geschikte bebouwing in het deelgebied vormt het geen potentiële verblijfplaats voor vleermuissoorten. Evenmin vormt het een essentieel foerageergebied.

Van de vaatplanten, zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, libellen, dagvlinders, sprinkhanen en overige ongewervelden worden in het deelgebied geen zeldzame en/of bedreigde soorten verwacht. In het deelgebied ontbreken geschikte habitats voor deze soortgroepen. De meeste ervan zijn afhankelijk van permanent schoon water en/of specifieke waardplanten.

Heerbaan 160 / Prins Bernhardstraat 2 en 6

Het deelgebied bestond uit het gebouw van de Rabobank, de woningen aan de Prins Bernhardstraat (2 en 6), een elektriciteitshuisje en het omringende plantsoen.

Het gebouw van de Rabobank was opgetrokken uit bakstenen muren met spouwen. De gevel stak halverwege uit om plaats te geven aan een balkon. De rand en onderkant van dit balkon was met trespa betimmerd. Boven deze betimmering stak de bovenverdieping uit die plaats biedt aan twee woningen met een plat dak. Het balkon was verlicht, evenals de parkeerplaats die achter het gebouw lag. De muren beschikten over open stootvoegen die erg smal waren (slechts 8 mm). Loshangende loodslabben en andere kieren of spleten waren afwezig waardoor toegang tot het gebouw voor vleermuizen niet mogelijk was.

De woningen aan de Prins Bernhardstraat waren van het type 'twee onder een kap'. Dit pand was opgetrokken uit bakstenen en had een plat dak. De houten betimmering en daklijsten gaven erg weinig ruimte voor vleermuizen om het gebouw te betreden. Het pand beschikte wel over zonweringen, kieren en loshangende loodslabben. Het gebouw was hierdoor toegankelijk voor vleermuizen. Het pand werd niet tot nauwelijks verlicht.

Het elektriciteitshuisje was eveneens opgetrokken uit bakstenen en had een plat dak, een spouwmuur ontbrak. Een enkele spleet bood toegang tot het gebouw, het gebouw is slechts matig tot niet geschikt voor vleermuizen.

Het omringende groen bestond uit een grasveld met enkele bomen. De bomen beschikten niet over geschikte holten voor vleermuizen. De bomen beschikten wel over potentiële broedlocaties voor broedvogels.

Het plangebied is te typeren als een grotendeels verhard, matig voedselrijk tot voedselrijk, intensief beheerd gebied.

Het vormt een potentieel geschikte habitat voor vleermuizen, kleine grondgebonden zoogdieren en broedvogels.

Van de vaatplanten, reptielen, vissen, libellen, dagvlinders, sprinkhanen en overige ongewervelden worden in het plangebied geen zeldzame en/of bedreigde soorten verwacht. In het plangebied ontbreken geschikte habitats voor deze soortgroepen. De meeste ervan zijn afhankelijk van permanent schoon water en/of specifieke waardplanten.

Directe omgeving

Het merendeel van de huizen in de directe omgeving van het plangebied beschikte over geschikte kieren en gaten en loshangende loodslabben. Deze panden zijn daardoor geschikt als habitat voor juridisch zwaarder beschermde diersoorten zoals vleermuizen.

Langs de wegen bevonden zich straatlantaarns. Op het plein voor het gebouw van de Rabobank stonden lantaarns waarbij het licht ook naar boven scheen (zie fig. 3). Lichtgevoelige vleermuizen ondervinden hier hinder van. Het plein is om deze reden niet geschikt als onderdeel van een voor vleermuizen essentiële vlieg/ of foerageerroute.

Fig. 3 Lantaarns voor het gebouw van de Rabobank.
Foto: M. van der Hout

	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Status FF-wet	
Zoogdieren	egel	<i>Erinaceus europaeus</i>	tabel-1	foeragerend
	huisspitsmuis	<i>Crocidura russula</i>	tabel-1	habitat
	bruine rat	<i>Rattus norvegicus</i>	geen	habitat
	huismuis	<i>Mus domesticus</i>	geen	foeragerend
	gewone dwergvleermuis	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	tabel-3	habitat
Vogels	stadsduif	<i>Columba livia</i>	tabel-2	habitat
	houtduif	<i>Columba palumbus</i>	tabel-2	habitat
	Turkse tortel	<i>Streptopelia decaocto</i>	tabel-2	habitat
	winterkoning	<i>Troglodytes troglodytes</i>	tabel-2	habitat
	roodborst	<i>Erithacus rubecula</i>	tabel-2	habitat
	merel	<i>Turdus merula</i>	tabel-2	habitat
	pimpelmees	<i>Parus caeruleus</i>	tabel-2	habitat
	koolmees	<i>Parus major</i>	tabel-2	habitat
	ekster	<i>Pica pica</i>	tabel-2	habitat
	kauw	<i>Corvus monedula</i>	tabel-2	habitat
	zwarte kraai	<i>Corvus corone</i>	tabel-2	habitat
	spreeuw	<i>Sturnus vulgaris</i>	tabel-2	habitat
	huismus	<i>Passer domesticus</i>	tabel-2	habitat
	groenling	<i>Chloris chloris</i>	tabel-2	habitat
Amfibieën	nvt.			
Reptielen	nvt.			
Vissen	nvt.			
Libellen en dagvlinders	nvt.			
Overige ongewervelden	nvt.			
Vaatplanten	nvt.			

Tabel 1: Verwachte en waargenomen soorten.

4 Conclusie met betrekking tot de Flora- en faunawet

4.1 Beschermde soorten

In het plangebied werden twee algemeen beschermde soorten waargenomen of verwacht (zie tabel 1), diverse algemeen voorkomende broedvogels en de gewone dwergvleermuis.

Voor algemeen beschermde soorten met een tabel-1-status van de Flora- en faunawet geldt op voorhand een vrijstelling bij ruimtelijke ingrepen. Alle waargenomen vogelsoorten hebben een tabel-2-status van de Flora- en faunawet. Het Ministerie van LNV verleent voor soorten in tabel 2 en tabel 3 alleen ontheffing wanneer kan worden aangetoond dat de gunstige staat van instandhouding niet wordt aangetast door de voorgestelde ingrepen.

4.2 Ontheffingen en maatregelen

Bij ruimtelijke ingrepen geldt op voorhand een vrijstelling voor algemeen voorkomende diersoorten, op voorwaarde dat een lichte toets heeft plaatsgevonden (zie Bijlage 2: Toelichting tabellen soorten Flora- en faunawet). Deze ecologische quickscan geldt als lichte toets. Op basis van artikel 2 van de Flora- en faunawet geldt de zorgplicht, die stelt dat binnen alle redelijkheid schade aan flora en fauna zo veel mogelijk moet worden beperkt.

Voor de algemeen beschermde soorten die in het plangebied voorkomen hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd.

Alle in Nederland voorkomende broedende vogelsoorten worden beschermd door de Flora- en faunawet en de Vogelrichtlijn. Het verstoren van broedende vogels tijdens het broedseizoen, dat globaal loopt van 15 maart tot 15 juli, is dan ook niet toegestaan.

4.2.1 Vleermuizen: vervolgonderzoek

Alle soorten vleermuizen die op basis van de bevindingen van deze quickscan in het plangebied worden verwacht, hebben een tabel-3-status van de Flora- en faunawet en zijn daarom streng beschermd. Dat betekent onder andere dat het verboden is om vaste rust- en verblijfplaatsen van deze dieren te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren (art. 11). Het vernietigen of verstoren van vliegroutes en / of foerageergebieden die voor een verblijfplaats van essentieel belang zijn, is onder het zelfde artikel verboden.

Aan de hand van veldonderzoek met een vleermuizendetector naar de activiteit van vleermuizen zal moeten worden onderzocht welke soorten feitelijk aanwezig zijn en welke functie het plangebied voor deze soorten heeft. Alleen dan kan het uiteindelijke effect van de planvorming op eventuele populaties voorspeld worden en kunnen bij een verwacht negatief effect concrete mitigerende en compenserende maatregelen worden voorgesteld.

Die maatregelen vormen de basis van het plan van aanpak waarmee een ontheffing van de Flora- en faunawet verkregen kan worden. In dit stadium is het nog niet mogelijk om deze maatregelen te omschrijven.

4.2.2 Broedvogels: mitigerende maatregelen

Ten aanzien van broedende vogels verleent het ministerie van LNV geen ontheffing. De aanwezige groenvoorzieningen vormen een broedlocatie voor diverse algemeen voorkomende broedvogels. Het is aan te bevelen werkzaamheden buiten het broedseizoen (15 maart - 15 juli) te laten plaatsvinden. Tijdens het broedseizoen zijn de nesten beschermd. Vogels zijn dan extra gevoelig voor verstoring. Werkzaamheden moeten met zorg voor de broedlocatie(s) worden uitgevoerd, zoals door het aanhouden van een minimale, soortafhankelijke rustzone.

Het broedseizoen valt samen met de kwetsbare periode van kleine grondgebonden zoogdieren. Daarom is het wenselijk om voorafgaand aan ruimtelijke ingrepen ruigtes en grazige vegetaties kort te maaien, zodat deze onaantrekkelijk worden voor het verblijf van zoogdieren.

Soortgroep	Nederlandse naam	Status Ff-wet	Maatregelen	Vervolgonderzoek tbv ontheffingsaanvraag
Zoogdieren	egel	tabel-1	zorgplicht/mitigerend	nee
	huisspitsmuis	tabel-1	zorgplicht/mitigerend	nee
	bruine rat	geen	zorgplicht/mitigerend	nee
	huismuis	geen	zorgplicht/mitigerend	nee
	gewone dwergvleermuis	tabel-3	zorgplicht/mitigerend	ja
Vogels	stadsduif	tabel-2	zorgplicht/mitigerend	nee
	houtduif	tabel-2	zorgplicht/mitigerend	nee
	Turkse tortel	tabel-2	zorgplicht/mitigerend	nee
	winterkoning	tabel-2	zorgplicht/mitigerend	nee
	roodborst	tabel-2	zorgplicht/mitigerend	nee
	merel	tabel-2	zorgplicht/mitigerend	nee
	pimpelmees	tabel-2	zorgplicht/mitigerend	nee
	koolmees	tabel-2	zorgplicht/mitigerend	nee
	ekster	tabel-2	zorgplicht/mitigerend	nee
	kauw	tabel-2	zorgplicht/mitigerend	nee
	zwarte kraai	tabel-2	zorgplicht/mitigerend	nee
	spreeuw	tabel-2	zorgplicht/mitigerend	nee
	huismus	tabel-2	zorgplicht/mitigerend	nee
	groenling	tabel-2	zorgplicht/mitigerend	nee

Tabel 2: Ontheffingen en maatregelen.

4.2.3 Maatregelen en onderzoekskalender

Maanden	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
Graafwerkzaamheden bij bomen en heesters												
Sloopwerkzaamheden												
Vleermuizenonderzoek:												
Kraamverblijfplaatsen												
Voerageerroutes												
Paarplaatsen												
= toegestaan = niet toegestaan = onderzoek vereist												

Tabel 3: Perioden voor werkzaamheden en onderzoek.

5 Literatuur

Bal, D. (et al.). 2001. *Handboek natuuroeltypen*, i.o.v. Wageningen: Directie Natuurbeheer van het Ministerie van LNV.

Bos, E., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff, De Vlinderstichting. 2006. *De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea)*. Nederlandse Fauna 7. Leiden: Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, K.N.N.V. Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland.

BRO. 2004. *Bestemmingsplan 'Kom Millingen' Gemeente Millingen aan de Rijn*. Boxtel: BRO.

Broekhuizen, S. (et al.). 1992. *Atlas van de Nederlandse zoogdieren*. Utrecht: K.N.N.V.

Brown, R., J. Ferguson, M. Lawrence, D. Lees. 2002. *Vogelsporen. De determineergids voor veren, braakballen, schedels en andere sporen van Europese vogels*. Baarn: Tirion.

Diepenbeek, A. van. 2003. *Veldgids diersporen*. Utrecht: K.N.N.V.

Heusden, W.R.M., S.J. Vreugdenhil. 2006. *Handreiking Flora- en faunawet. Voor werkzaamheden en activiteiten in het kader van bestendig gebruik, bestendig beheer en onderhoud en ruimtelijke inrichting en ontwikkeling*. Utrecht: Dienst Landelijk Gebied.

Jansen, J.A.M., J. H.J. Schaminée. 2003. *Europese Natuur in Nederland, Habitattypen*. Utrecht: K.N.N.V.

Jansen, J.A.M., J. H.J. Schaminée. 2004. *Europese Natuur in Nederland, Soorten van de habitatrichtlijn*. Utrecht: K.N.N.V.

Limpens, H., K. Mostert, W. Bongers. 1997. *Atlas van de Nederlandse vleermuizen*. Utrecht: K.N.N.V.

Meijden, R. van der. 2005. *Heukel's flora van Nederland*. Groningen: Wolters-Noordhoff.

Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, 2002. *De Nederlandse libellen (Odonata)*. Nederlandse Fauna 4. Leiden: Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, K.N.N.V. Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland.

Schober, W., E. Grimmberger; Peter Lina (vert. en bewerk.). 2001. *Gids van de Vleermuizen van Europa Azoren en Canarische Eilanden*. Baarn: Tirion.

SOVON Vogelonderzoek Nederland. 2002. *Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998-2000*. – Nederlandse Fauna 5. Leiden: Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, K.N.N.V. Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland.

Vos, D. de, L. de Meersman. 2005. *Wat zingt daar? Vogels herkennen aan hun zang en roep in Nederland en Vlaanderen*. Utrecht: K.N.N.V.

Weeda, E., R. Westra, Ch. Westra, T. Westra. 1985. *Nederlandse ecologische flora. Wilde planten en hun relaties, deel 1 t/m 5*. Amsterdam: IVN, in samenwerking met VARA en Cewin.

Overige Bronnen:

Revitalisering Landelijk Gebied. 2005. *Digitale Atlas RLG 2005*. 's-Hertogenbosch: Provincie Noord-Brabant.

geodata2.prv.gelderland.nl/apps/groengelderland/

www.gelderland.nl

www.millingen.nl

www.minlnv.nl

www.natuurloket.nl

www.ravon.nl

www.vzz.nl

Bijlage 1: Rapportage Natuurloket

Globaal rapport verspreiding beschermde en bedreigde soorten

Samenstelling: 8 december 2008

Let op: Aan deze gegevens kunnen geen rechten worden ontleend. Lees ook de afwijzing van [aansprakelijkheid](#) op onze website.

In onderstaande tabel staat het aantal beschermde en bedreigde soorten per kilometerhok.

Databanken worden regelmatig geactualiseerd. Het kan dus zijn dat er meer gegevens beschikbaar zijn dan in dit overzicht vermeld staat. Wanneer u gegevens bij Het Natuurloket koopt, dan krijgt u uiteraard de meest recente informatie.

Als in een kilometerhok geen beschermde soorten zijn aangetroffen, terwijl het hok niet goed is onderzocht, dan is het veelal nodig om aanvullend veldonderzoek uit te voeren. Als een kilometerhok goed is onderzocht, hoeft u voor de desbetreffende soortgroep geen aanvullend onderzoek te doen: de gegevens die u bij Het Natuurloket koopt, volstaan dan.

Rapportage voor kilometerhok X:200 / Y:430

Soortgroep	FF1*	FF23*	FF vogels	Hrl*	RL*	Volledigheid*	Detail*	Actualiteit*
Vaatplanten	1				1	goed	-	1991-2007
Mossen						niet		1997-2007
Korstmossen						slecht	51-100%	1992-2007
Paddestoelen					1	slecht	0%	1992-2007
Zoogdieren	2	1		1		matig	51-100%	1997-2007
Broedvogels			37		12	slecht	0%	1996-2007
Watervogels						goed	0%	96/97-06/07
Reptielen						niet		1992-2007
Amfibieën	1					slecht		1992-2007
Vissen						niet		1992-2007
Dagvlinders						niet		1998-2008
Nachtvlinders						niet		1980-2008
Libellen					1	matig	0%	1993-2007
Sprinkhanen						niet		1993-2007
Overige ongewervelden						slecht		1993-2007

Landelijke vegetatiedatabank: [gegevens inzien van dit hok](#)

* Legenda

FF1 = Flora- en faunawet lijst 1 (vrijstelling)
FF23 = Flora- en faunawet lijst 2 + 3 (streng beschermd)
Hrl = Habitatrictlijn (alleen bijlage 2 en 4)
RL = Rode Lijst
(#) = tevens [meetnetgegevens](#) verzameld.

Volledigheid onderzoek: Hiermee wordt aangegeven of op basis van de gebrachte bezoeken een volledig overzicht is te verwachten van de soorten van de betreffende soortgroep. Een [toelichting](#) op deze categorieën kunt u vinden onderaan deze rapportage.

Detail: Met dit percentage wordt aangegeven welk aandeel van alle van dit kilometerhok beschikbare gegevens van Rode-Lijstsoorten en wettelijk beschermde soorten op gedetailleerder niveau beschikbaar is.

Actualiteit: per groep is aangegeven uit welke periode de gegevens zijn opgenomen.

niet van toepassing

Bijlage 2: Toelichting tabellen soorten Flora- en faunawet

In onderstaande tabellen staan alle beschermde soorten van de Flora- en faunawet. De tabellen zijn enerzijds aan de orde bij ontheffingverlening voor artikel 75 en anderzijds bij vrijstellingen in het kader van het Besluit houdende wijziging van een aantal Algemene Maatregelen van Bestuur in verband met wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen (AMvB artikel 75).

Vogelsoorten zijn in deze tabellen niet apart opgenomen, omdat het een erg lange lijst is. Alle vogelsoorten in Nederland zijn beschermd (behalve exoten). In de toelichting bij de tabellen staat aangegeven welk regime toepasselijk is voor vogelsoorten.

Tabel 1: Algemene soorten	
Zoogdieren	
aardmuis	Microtus agrestis
bosmuis	Apodemus sylvaticus
dwergmuis	Micromys minutus
bunzing	Mustela putorius
dwergpspitsmuis	Sorex minutus
egel	Erinaceus europeus
gewone bosspitsmuis	Sorex araneus
haas	Lepus europeus
hermelijn	Mustela erminea
huisspitsmuis	Crocivura russula
konijn	Oryctolagus cuniculus
mol	Talpa europea
ondergrondse woelmuis	Pitymys subterraneus
ree	Capreolus capreolus
rosse woelmuis	Clethrionomys glareolus
tweekleurige bosspitsmuis	Sorex coronatus
veldmuis	Microtus arvalis
vos	Vulpes vulpes
wezel	Mustela nivalis
woelrat	Arvicola terrestris
Reptielen en amfibieën	
bruine kikker	Rana temporaria
gewone pad	Bufo bufo
middelste groene kikker	Rana esculenta
kleine watersalamander	Triturus vulgaris
meer kikker	Rana ridibunda
Mieren	
behaarde rode bosmier	Formica rufa
kale rode bosmier	Formica polyctena
stronkmier	Formica truncorum
zwartrugbosmier	Formica pratensis
Slakken	
wijngaardslak	Helix pomatia
Vaatplanten	
aardaker	Lathyrus tuberosus
akkerklokje	Campanula rapunculoides
brede wesp orchis	Epipactis helleborine
breed klokje	Campanula latifolia
dotterbloem	Caltha palustris
gewone vogelmelk	Ornithogalum umbellatum
grasklokje	Campanula rotundifolia
grote kaardenbol	Dipsacus fullonum
kleine maagdenpalm	Vinca minor
knikkende vogelmelk	Ornithogalum nutans
koningsvaren	Osmunda regalis
slanke sleutelbloem	Primula elatior
zwanebloem	Butomus umbellatus

Toelichting tabel 1

- Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen, geldt een vrijstelling voor de soorten in tabel 1 voor artikel 8 t/m 12 van de Ffwet. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. Voor deze activiteiten hoeft geen ontheffing aangevraagd te worden.
- Voor andere activiteiten dan hierboven genoemd is voor de soorten in tabel 1 een ontheffing nodig. Een ontheffingsaanvraag voor deze soorten wordt getoetst aan het criterium 'doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort' (zgn. lichte toets).

Toelichting tabel 2

- Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen, geldt een vrijstelling voor de soorten in tabel 2 voor artikel 8 t/m 12 van de Ff-wet, mits activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode. Hetzelfde geldt voor alle vogelsoorten. Een gedragscode moet door een sector of ondernemer zelf opgesteld worden en ingediend voor goedkeuring.
- Voor andere activiteiten dan hierboven genoemd is voor de soorten in tabel 2 een ontheffing nodig. Een ontheffingaanvraag voor deze soorten wordt getoetst aan het criterium 'doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort'. Dit is niet van toepassing op alle vogelsoorten (zie toelichting tabel 3)

Tabel 2: Overige soorten	
Zoogdieren	
damhert	Dama dama
edelhert	Cervus elaphus
eekhoorn	Sciurus vulgaris
grijze zeehond	Halichoerus grypus
grote bosmuis	Apodemus flavicollis
steenmarter	Martes foina
wild zwijn	Sus scrofa
Reptielen en amfibieën	
alpenwatersalamander	Triturus alpestris
levendbarende hagedis	Lacerta vivipara
Dagvlinders	
moerasparelmoervlinder	Euphydryas aurinia
vals heideblauwtje	Lycaeides idas
Vissen	
bermpje	Noemacheilus barbatulus
kleine modderkruiper	Cobitis taenia
meerval	Silurus glanis
rivierdonderpad	Cottus gobio
Vaatplanten	
aangebrande orchis	Orchis ustulata
aapjesorchis	Orchis simia
beenbreek	Narthecium ossifragum
bergklokje	Campanula rhomboidalis
bergnachtorchis	Platanthera chlorantha
bijenorchis	Ophrys apifera
blaasvaren	Cystopteris fragilis
blauwe zeedistel	Eryngium maritimum
bleek bosvogeltje	Cephalanthera damasonium
bokkenorchis	Himantoglossum hircinum
brede orchis	Dactylorhiza majalis majalis
bruinrode wespenorchis	Epipactis atrorubens
daslook	Allium ursinum
dennenorchis	Goodyera repens
duitse gentiaan	Gentiana germanica
franjetentiaan	Gentiana ciliata
geelgroene wespenorchis	Epipactis muelleri
gele helmbloem	Pseudofumaria lutea
gevlekte orchis	Dactylorhiza maculata
groene nachtorchis	Coeloglossum viride
groensteel	Asplenium viride
grote keverorchis	Listera ovata
grote muggenorchis	Gymnadenia conopsea
gulden sleutelbloem	Primula veris
harlekijn	Orchis morio
herfstschroeforchis	Spiranthes spiralis
hondskruid	Anacamptis pyramidalis
honingorchis	Herminium monorchis
jeneverbes	Juniperus communis
klein glaskruid	Parietaria judaica
kleine keverorchis	Listera cordata
kleine zonnedauw	Drosera intermedia
klokjesgentiaan	Gentiana pneumonanthe
kluwenklokje	Campanula glomerata

Tabel 2: Overige soorten

koraa lwortel	Corallorhiza trifida
kruisbladgentiaan	Gentiana cruciata
lange ereprijs	Veronica longifolia
lange zonnedauw	Drosera anglica
mannetjesorchis	Orchis mascula
maretak	Viscum album
moeraswespenorchis	Epipactis palustris
muurbloem	Erysimum cheiri
parnassia	Parnassia palustris
pijlscheefkelk	Arabis hirsuta sagittata
poppenorchis	Aceras anthropophorum
prachtklokje	Campanula persicifolia
purperorchis	Orchis purpurea
rapunzelklokje	Campanula rapunculus
rechte driehoeksvaren	Gymnocarpium robertianum
rietorchis	Dactylorhiza majalis Praeterrimissa
ronde zonnedauw	Drosera rotundifolia
rood bosvogeltje	Cephalanthera rubra
ruig klokje	Campanula trachelium
schubvaren	Ceterach officinarum
slanke gentiaan	Gentianella amarella
soldaatje	Orchis militaris
spaanse ruiter	Cirsium dissectum
steenanker	Dianthus deltoides
steenbrekvaren	Asplenium trichomanes
stengellose sleutelbloem	Primula vulgaris
stengelomvattend havis kruid	Hieracium amplexicaule
stijf hardgras	Catapodium rigidum
tongvaren	Asplenium scolopendrium
valkruid	Arnica Montana
veenmosorchis	Hammarbya paludosa
veldgentiaan	Gentianella campestris
veldsalie	Salvia pratensis
vleeskleurige orchis	Dactylorhiza incarnata
vliegenorchis	Ophrys insectifera
vogelnestje	Neottia nidus-avis
voorjaarsadonis	Adonis vernalis
wantsenorchis	Orchis coriophora
waterdriblad	Menyanthes trifoliata
weideklokje	Campanula patula
welriekende nachtorchis	Platanthera bifolia
wilde gage	Myrica gale
wilde herfsttijloos	Colchicum autumnale
wilde kievitsbloem	Fritillaria meleagris
wilde marjolein	Origanum vulgare
wit bosvogeltje	Cephalanthera longifolia
witte muggenorchis	Pseudorchis albida
zinkviooltje	Viola lutea calamitaria
zomerklokje	Leucojum aestivum
zwartsteel	Asplenium adiantum-nigrum

Kevers

vliegend hert	Lucanus cervus
---------------	----------------

Kreeftachtigen

rivierkreeft	Astacus astacus
--------------	-----------------

Toelichting tabel 3

- Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik, geldt een vrijstelling voor de soorten in tabel 3 voor artikel 8 t/m 12 van de Ff-wet, mits activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode. Deze vrijstelling is enigszins beperkt; voor activiteiten die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud in de landbouw en bosbouw en bestendig gebruik geldt geen vrijstelling voor artikel 10 van de Ff-wet. Ook niet op basis van een gedragscode. Een gedragscode moet door een sector of ondernemer zelf opgesteld worden en ingediend voor goedkeuring.
- Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als ruimtelijke ontwikkeling, geldt voor soorten in tabel 3 geen vrijstelling. Ook niet op basis van een gedragscode. Hiervoor is een ontheffing nodig.
- Voor activiteiten in het kader van bestendig beheer en onderhoud in de landbouw en bosbouw en bestendig gebruik en voor activiteiten in het kader van ruimtelijke ontwikkeling is het niet mogelijk voor artikel 10 voor de soorten in tabel 3 een ontheffing te krijgen.
- Voor andere activiteiten dan hierboven genoemd is voor de soorten in tabel 3 een ontheffing nodig.
- Een ontheffingaanvraag voor de soorten van tabel 3 wordt getoetst aan drie criteria:
 - er is sprake van een in of bij de wet genoemd belang³,
 - er is geen alternatief,
 - doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort.
 Deze drie criteria vormen de zgn. uitgebreide toets. De drie criteria staan naast elkaar en niet na elkaar (aan alle drie moet voldaan zijn).
- De uitgebreide toets voor ontheffingverlening geldt ook voor alle vogelsoorten.

Tabel 3: soorten bijlage IV HR/bijlage 1 AMvB	
Bijlage 1 AMvB	
Zoogdieren	
das	Meles meles
boomarter	Martes martes
eikelmuis	Eliomys quercinus
gewone zeehond	Phoca vitulina
veldspitsmuis	Crocidura leucodon
waterspitsmuis	Neomys fodiens
Reptielen en amfibieën	
adder	Vipera berus
hazelworm	Anguis fragilis
ringslang	Natrix natrix
vinpootsalamander	Triturus helveticus
vuursalamander	Salamandra salamandra
Vissen	
beekprik	Lampetra planeri
bittervoorn	Rhodeus cericeus
elrits	Phoxinus phoxinus
gestippelde alver	Alburnoides bipunctatus
grote modderkruiper	Misgurnus fossilis
rivierprik	Lampetra fluviatilis
Dagvlinders	
bruin dikkopje	Erynnis tagas
dwerfblauwtje	Cupido minimus

³

- onderzoek en onderwijs
- repopulatie en herintroductie
- bescherming van flora en fauna
- veiligheid van het luchtverkeer
- volksgezondheid of openbare veiligheid
- dwingende redenen van openbaar belang
- het voorkomen van ernstige schade aan vormen van eigendom
- belangrijke overlast veroorzaakt door dieren
- uitvoering van werkzaamheden in het kader van bestendig beheer en onderhoud in de landbouw en bosbouw
- bestendig gebruik
- uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling

Tabel 3: soorten bijlage IV HR/bijlage 1 AMvB

dwergdikkopje	Thymelicus acteon
groot geaderd witje	Aporia crataegi
grote ijsvogelvlinder	Limenitis populi
heideblauwtje	Plebejus argus
iepepag e	Strymonidia w-album
kal kgraslanddikkopje	Spialia sertorius
keizersmantel	Argynnis paphia
klaverblauwtje	Cyaniris semiargus
purperstrepparelmoervlinder	Brenthis ino
rode vuurvlinder	Palaeochrysophanus
	hippotoe
rouwmantel	Nymphalis antiopa
tweekleurig hooibeestje	Coenonympha arcania
veenbesparelmoervlinder	Bolaria aquilonais
veenhooibeestje	Coenonympha tullia
veldparelmoervlinder	Melitaea cinxia
woudparelmoervlinder	Melitaea diamina
zilvervlek	Clossiana euphrosyne

Vaatplanten

groot zee gras	Zostera marina
----------------	----------------

Bijlage IV HR**Zoogdieren**

baardvleermuis	Myotis mystacinus
bechstein's vleermuis	Myotis bechsteinii
bever	Castor fiber
bosvleermuis	Nyctalus leisleri
brandt's vleermuis	Myotis brandtii
bruinvis	Phocoena phocoena
euraziatische lynx	Lynx lynx
franjestaart	Myotis nattereri
gewone dolfin	Delphinus delphis
gewone dwergvleermuis	Pipistrellus pipistrellus
gewone grootoorvleermuis	Plecotus auritus
grijze grootoorvleermuis	Plecotus austriacus
grote hoefijzerneus	Rhinolophus ferrumequinum
hamster	Cricetus cricetus
hazelmuis	Muscardinus avellanarius
ingekorven vleermuis	Myotis emarginatus
kleine dwergvleermuis	Pipistrellus pygmaeus
kleine hoefijzerneus	Rhinolophus hipposideros
laatligger	Eptesicus serotinus
meervleermuis	Myotis dasycneme
mopsvleermuis	Barbastella barbastellus
nathusius' dwergvleermuis	Pipistrellus nathusii
noordse woelmuis	Microtus oeconomus
otter	Lutra lutra
rosse vleermuis	Nyctalus noctula
tuimelaar	Tursiops truncatus
tweekleurige vleermuis	Vespertilio murinus
vale vleermuis	Myotis myotis
watervleermuis	Myotis daubentonii
wilde kat	Felis silvestris
witflankdolfijn	Lagenorhynchus acutus
witsnuitdolfijn	Lagenorhynchus albirostris

Reptielen en amfibieën

boomkikker	Hyla arborea
geelbuikvuurpad	Bombina orientalis
gladde slang	Coronella austriacus
heikikker	Rana arvalis
kamsalamander	Triturus cristatus
knoflookpad	Pelobates fuscus
muurhagedis	Podarcis muralis
poelkikker	Rana lessonae
rugstreeppad	Bufo calamita
vroedmeesterpad	Alytes obstetricans
zandhagedis	Lacerta agilis

Tabel 3: soorten bijlage IV HR/bijlage 1 AMvB**Dagvlinders**

donker pimpernelblauwtje	Maculinea nausithous
grote vuurvlinder	Lycaena dispar
pimpernelblauwtje	Maculinea teleius
tijmblauwtje	Maculinea arion
zilverstreephooiabeestje	Coenonympha hero

Libellen

bronslibel	Oxygastra curtisii
gaffellibel	Ophiogomphus Cecilia
gevlekte witsnuitlibel	Leucorrhinia pectoralis
groene glazenmaker	Aeshna viridis
noordse winterjuffer	Sympecma paedisca
oostelijke witsnuitlibel	Leucorrhinia albifrons
rivierrombout	Stylurus flavipes
sierlijke witsnuitlibel	Leucorrhinia caudalis

Vissen

houting	Conegonus oxyrrhynchus
steur	Acipenser sturio

Vaatplanten

drijvende waterweegbree	Luronium natans
groenknolorchis	Liparis loeselii
kruipend moerasscherm	Apium repens
zomerschroeforchis	Spiranthes aestivalis

Kevers

brede geelrandwaterroofkever	Dytiscus latissimus
gestreepte waterroofkever	Graphoderus bilineatus
heldenbok	Cerambyx cerdo
juchtleerkever	Osmoderma eremita

Tweeleppigen

bataafse stroommossel	Unio crassus
-----------------------	--------------